

Cilt 3 / Sayı 2 / Kış 2023

Araştırma Makalesi

Atasözlerinin Söz Edimi Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi

Pelin Seçkin

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ORCID: 0000-0002-2168-5147

pelinseckin@ktu.edu.tr

Seçkin, Pelin. "Atasözlerinin Söz Edimi Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi". *Kün: Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 3.2 (Kış 2023): 112-120.

DOI: <https://doi.org/10.54281/kundergisi.39>.

Geliş Tarihi: 15.11.2023 / Kabul Tarihi: 08.12.2023 / Yayımlanma Tarihi: 29.12.2023

Bu çalışma Creative Commons Attribution 4.0 International License ile lisanslanmıştır.

Atasözlerinin Söz Edimi Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi

Pelin Seçkin

Özet

Atasözleri, bir dili konuşan ulusun maddi ve manevi kültürünü, yaşam deneyimlerini ve birikimlerini yansıtan bir kültür taşıyıcısıdır. Dil ve düşünce ilişkisini yansıtan bu kalıp sözler kültür aktarımı yanında aynı zamanda toplumu şekillendirmektedir. Dil, düşünce ve toplum bağlantısıyla değerlendirildiğinde atasözleri, edimsel bilgi değişikliğine yol açabilecek dilsel öğelerdir. Bu çalışma, kültür taşıyıcısı ve ortak bir dilsel davranış ürünü olan atasözlerinin, edimsel işlevlerinin olduğu varsayımıyla oluşturulmuştur. İşlevlerin ortaya çıkarılması amacıyla Searle'ün "Söz Edimi Kuramı" analiz yöntemi olarak kullanılmıştır. Dilin kullanımla ortaya çıktığı düşüncesinden hareket eden bu teori, bir cümle söylemenin aslında bir edimde bulunmakla özdeş olduğu düşüncesini benimser. Başka bir ifadeyle dili, eylemlerin gerçekleşme alanı olarak gören bu kurama göre her dilsel etkinlik bir eyleme karşılık gelmektedir. Örneğin kişinin özür dilediğini belirttiği bir cümlede sadece özür dileme bir beyan olarak kalmayacak aynı zamanda eylem gerçekleşecek muhatabın özrü kabul etme ya da etmeme gibi bir tercihi olacak; kişi özür ile pişmanlığını da işaret etmiş olacaktır. Çalışmanın veri kaynağını, *Bölge Ağzlarında Atasözleri ve Deyimler* kitabında yer alan anlamsal ve yapısal açıdan koşul ifade eden atasözleri oluşturmaktadır. Değerlendirilen kırk iki atasözünün edimsöz olarak düşünüldüğünde kesinlik taşıdığı, yargıda bulunması sebebiyle yöneltici olduğu, bağlama göre olumlu ya da olumsuz dışı vurucu olduğu görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: atasözleri, söz edimi kuramı, edimsöz

Abstract

Evaluation of Proverbs in the Context of Speech Act Theory

Proverbs are a culture carrier that reflects the material and spiritual culture, life experiences and knowledge of the nation speaking a language. These phrases, which reflect the relationship between language and thought, not only transmit culture but also shape society. When evaluated in terms of the connection between language, thought and society, proverbs are linguistic elements that can lead to changes in pragmatic knowledge. This study was created with the assumption that proverbs, which are culture carriers and the product of a common linguistic behavior, have pragmatic functions. Searle's Speech Act Theory was used as the analysis method to reveal the functions. This theory, based on the idea that language emerges with use, adopts the idea that saying a sentence is actually identical to performing an action. In

other words, according to this theory, which sees language as the field of realization of actions, every linguistic activity corresponds to an action. For example, in a sentence in which the person states that he is sorry, the apology will not only be a statement, but also an action will take place, and the addressee will have a choice to accept the apology or not; With her apology, the person will also indicate her regret. The data source of the study consists of proverbs that express conditions in semantic and structural terms, included in the book *Proverbs and Idioms in Regional Dialects*. It is seen that the forty-two proverbs evaluated are definite when considered as illocutionary, are directive because they make judgments, and are positive or negative expressive depending on the context.

Keywords: proverbs, speech act theory, illocution

Giriş

Dilin işlevlerinden biri, duygu ve düşüncelerin anlatmasını sağlayan bir araç olmasıdır. Anlatımın amacı da edimsel olarak iletişim kurma çabasıdır. Kurulan iletişim sözsüz olabileceği gibi sözlü de olabilmektedir. Sözlü iletişimin temel edimi de dilsel ifade türü olan konuşmadır. Bu noktada konuşmak, “kurallar yoluyla düzenlenmiş bir davranış formuna girmektir ve bu kurallar fevkalade karmaşıktır” (Altınörs, Söz Edimleri 101). Söz konusu bu davranış aynı zamanda dil ve düşünce arasındaki ilişkisinin gösterenidir.

Dil ve düşünce arasındaki ilişki antik çağlardan başlayarak ilgi gören konu olmakla birlikte üzerinde durulan nokta öncelik ve sonralık ilişkisi olmuştur. Aristo’yla başlayan bu eğilimde, Herder’le birlikte öncelik sonralık ilişkisinden çok karşılıklı olarak dil ve düşüncenin birbirini etkileyerek gelişim gösterdiği düşüncesi hâkim olmaya başlamıştır. Humboldt ise etkileşimden yola çıkarak dil düşünce arasındaki ilişkiyi genişletmiş ve toplumun bu noktadaki rolüne ön plana çıkarmıştır. Bu noktada dili konuşan bireylerin yaşadıkları kültür ve toplumla bağlantılı olarak gerçekliği algılama, yorumlama ve aktarma biçimlerinde farklılık olacağı aşikârdır (Büyükkantarcioglu 27). Toplumsal farklılıkların dilsel öğelerin belirlenmesinde etkin olması dilsel göreceliliği ortaya çıkaracak ve farklı söylem evrenleri oluşacaktır.

Söylem evrenleri toplumu toplumsal olanla şekillendirmekte; bir şeyi ortaya koyarken aynı zamanda başka bir dilsel işlev de gerçekleştirilmektedir. Başka bir deyişle dünya zihinden ziyade söylem tarafından inşa edilmekte ve söylem yalnızca “toplumsal düzeni yansıtan dil değil bireylerin toplumla etkileşimini biçimlendiren dil olarak tanımlanmaktadır (Eagleton, Postmodernizmin Yanılsamaları 27; Coupland ve Jaworski 3). Toplum ve söylem ilişkisinde söylemin iletişim yönünü öne çıkaran bu bakış açısıyla Van Dijk söylemi (2) “toplumsal bir bağlamda tamamlanmış iletişimsel bir etkinlik biçimi”; Fairclough (179) toplumsal sürecin bir bileşeni olarak anlamın üretimi ve dünyayı yorumlama biçimi” olarak açıklamaktadır.

Dil, düşünce ve toplum ilişkisinin yansıdığı iletişim “doğal dil kullanıcısının diğer konuşucularla iletişimsel örüntülerinde edimsel bilgi değişikliğine yol açtığı devingen bir süreç olarak tanımlanmaktadır” (Koşaner 87). Bu devingen sürecin temel aracı olan dil kullanımını Duman, Wittgenstein’in dil oyunları adlandırmasından hareketle şöyle açıklar (Duman 27-28):

- Bir konuşmacının eylem gerçekleştirmesinin belli bir niyeti vardır.

- Bu eylem bir toplumdaki yaşam biçimi ile ilgilidir.
- Kullanılan dilsel biçimler bireysel değil toplumsaldır.
- Dilsel biçimler uzlaşımaldır.
- Eylem kullanımı bir kurala bağlıdır.
- Konuşmanın da kuralları vardır.

Dil esasen bildirme aracı olsa da iletişim sürecinde muhatapların zihinsel içeriklerini oluşturan bilgi, inanç, önyargı, duygu yapılarını değiştirebilmektedir. Bu amaçla dil kullanımının toplumla ilişkisi düşünüldüğünde toplumda ortak bir dilsel davranışın oluşacağı söylenebilir. Dil kullanıcılarının üretmiş olduğu bu ortak “dilsel yapıların art alandaki cümle yapısı farklı türden bileşenlerin işlev yüklediği karmaşık ve çok katmanlı bir ağdır.” (Koşaner 92). Art alanda yer alan cümlelerin temsil ettiği önermeler “kasıtlı tutum ve belli bir psikolojik durum içinde bir temsil içeriğine sahiptir ve kasıtlı zihinsel tutumlar bir olgu ya da nesneyi temsil ederken söz edimleri de bir olay ya da nesneyi temsil etmektedir.” (Searle, *Intentionality: An Essay in the Philosophy of Mind* 21). Söz konusu temsiliyet içinde ortak bir dilsel davranış ürünlerinden biri atasözleridir.

Atasözleri, bir toplumu oluşturan bireylerin günlük ilişkilerini yürütürken belli durum/olay/olguları anlatmak için kullandıkları geleneksel söz kalıplarıdır (Aksan 35). Aynı zamanda bir dili konuşan ulusun maddi ve manevi kültürünü, yaşam deneyimlerini ve birikimlerini yansıtmaya sebebiyle de önemli bir kültür taşıyıcısıdır. Bu kültür taşıyıcılarını “olan bir insanlığın değil oluşan insanlığın sözü ve kurulmuş olan dünyanın açıklık altına gömülmesiyle” ortaya çıktığını ifade eden Barthes (217), kültürel unsurların örtük edimsel işlevler taşıyabileceğini vurgulamaktadır. Eagleton (*Kültür Yorumları* 13) da kültürel unsurların edimsel işlevlerinden birinin “düzenlenmiş olanla düzenlenmemiş olan arasındaki etkileşimi” sağlamak olduğunu belirtir. Bu etkileşimin ortaya çıkması için ifade edilen amaç ve niyet doğrultusunda dilsel öğelerin seçilmesi; bu dilsel öğelerin de edimsel işlevler taşıması gereklidir.

Bu çalışmada kültür taşıyıcısı ve ortak bir dilsel davranış ürünü olan atasözleri, edimsel işlevlerinin olduğu varsayımıyla ele alınmıştır. Bu işlevlerin ortaya çıkarılması amacıyla Searle’ün “Söz Edimi Kuramı” analiz yöntemi olarak kullanılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını, Bölge Ağzlarında Atasözleri ve Deyimler kitabında yer alan anlamsal ve yapısal açıdan koşul ifade eden atasözleri oluşturmaktadır.

Söz Edimi Kuramı

Söz edimi kuramı Austin’in *How to do Things with Words* isimli çalışmasında açıkladığı ve öğrencisi olan Searle tarafından kuramsallaştırılan anlam ve işlevi ön planda tutan dil bilimi teorisidir. Dilin kullanımla ortaya çıktığı düşüncesinden hareket eden bu teori, bir cümle söylemenin aslında bir edimde bulunmakla özdeş olduğu düşüncesini benimser. Böylece “Austin ve Searle, dilin asıl işlevinin iletişimi sağlamak olduğu ve dilin bu işlevini insan topluluklarındaki uyuşmuş kurumlardan bağımsız” olarak ele almanın mümkün olmadığını vurgulamaktadır (Altınörs, *Dil Felsefesi Sözlüğü* 74-75).

Söz edimi kuramı, “Dilin kullanıcılarının bakış açısından özellikle de yaptıkları seçimler, sosyal etkileşimde dili kullanırken karşılaştıkları kısıtlamalar ve iletişim sırasında kullandıkları dilin iletişim eylemindeki diğer katılımcılar üzerindeki etkilerini inceler”.

(Crystal 240). Kuramın amacı, dilin temel işlevi sayılan iletişim amaçlarını ve bu niyetlerin nasıl ortaya çıktığını belirlemektir. Bu amaçla, anlam ile kullanım ayrımına dayanan söz edimi teorisi, söz ya da sözcüklerle oluşturulan ifadeleri sistematik bir tarzda tasniflendirir. Austin, bu söz edimlerini düzsöz (söyleme edimi), edimsöz (söyleyerek yapılan edim) ve etkisöz (söylemenin sonucu olarak yapılan edim) başlıkları altında üçe ayırmıştır (Cevizci 798). Searle ise öncelikle dil kullanımını için üç temel ilke belirler (Searle, Austin On Locutionary And Illocutionary Acts 41):

- Denmek istenen her şey söylenebilir.
- Bir cümlemin anlamı onun tüm anlamlı parçalarının anlamıyla belirlenebilir.
- Sözcelemelerin edimsöz güçleri daha fazla ya da az olabilir ve farklı edimsöz edimi tiplerinin ayırt edilebilmesi için farklı ayırım ilkeleri vardır.

Sonrasında Searle, biçimbirimlerle oluşan ifadeleri; sözceleme, önerme, edimsöz ve etkisöz edimi olarak dört üst başlıkta toplamaktadır (Tuna 248). Bu bakış açısıyla sözceleme edimi, konuşan birinin belli bir an ya da durumda bilinçli olarak gerçekleştirdiği faaliyettir. Önerme edimi, konuşan kişinin daha sonra hakkında bir şeyler söyleyeceği belirli bir nesneyi başka nesnelere arasından seçip ayırmasıyla ya da kullanılan edimsöz ile nesne arasındaki bağlantının kurulmasıyla oluşur (Searle, Söz Edimleri 163-164). Edimsöz edimi; uzlaşmaya dayalı bir eylemi ifade eden birimlerdir (ilan etmek, söz vermek, bildirmek vb.). Etkisöz edimleri dinleyici üzerinde duygu ya da davranış değişikliği yaratan birimlerdir (kızdırma, inandırma, caydırma, teselli etme vb.). Searle, edimsözleri kendi içinde kesinleyiciler, yönelticiler, yükleyiciler, dışa vurucular, bildirgeler (beyanlar) olmak üzere beşe ayırmaktadır. Buna göre “insanlara şeylerin nasıl olduğu kesinleyiciler aracılığıyla anlatılır; yönelticilerle bir şey yaptırmaya çalışılır, bir şeyler yapma sorumluluğu yükleyicilerle yüklenir; duygu ve tutumlar dışa vurucularla aktarılır, bildirgeler (beyanlar) ile dünyada değişiklikler meydana getirilir.” (Searle, Söylemek ve Anlatmaya Çalışmak, 12). Dolayısıyla kullanılan edimsözün gücü ifadenin dünyayla kurduğu ilişkinin yönünü belirlemektedir. Örneğin bildirimler, betimlemeler, kesinlemeler ve açıklamalarda dünyadan söze doğru bir uyarılma; ricalar, buyruklar, ant içmeler, söz vermeler sözden dünyaya doğru bir uydurma söz konusudur (Searle, Söylemek ve Anlatmaya Çalışmak 24). Dolayısıyla söz edimi kuramı, “Felsefe” isimli internet sitesinde belirtildiği üzere dilsel ifadelerle sadece olayları betimleyen ve ortaya iddialar ortaya koyan felsefi görüş değil, aynı zamanda dünyanın durumunda değişiklik meydana getiren eylemlerin de yerine getirildiğini savunan” bir kuramdır (Yıldırım). Başka bir deyişle dili, eylemlerin gerçekleşme alanı olarak gören bu kurama göre her dilsel etkinlik bir eyleme karşılık gelmektedir. Örneğin kişinin özür dilediğini belirttiği bir cümlede sadece özür dileme bir beyan olarak kalmayacak aynı zamanda eylem gerçekleşecek muhatabın özrü kabul etme ya da etmeme gibi bir tercihi olacak; kişi özür ile pişmanlığını da işaret etmiş olacaktır.

İfadelerdeki işaret edilen anlam, Searle’e göre yönetilmiş bir tutumun benimsenmesiyle ortaya çıkar. Bu tutumu düzenleyen de kurallardır. Kuralların bir kısmı davranışları yöneten kurallar bir kısmı da davranışları yaratan kurallardır. Örneğin nezaket kuralları davranışı yöneten bir oyunun kuralları o oyununun nasıl oynandığının söylemenin yanında oynanmasını da sağlar. Yani söylenen aynı zamanda yapılan eylem hâline gelir. Bu bakış açısıyla söz edimlerinin kurallar boyutu olduğu; dilin bu boyutunun anlaşmaya dayalı bir şekilde kurucu kuralların bir kümesine bağlı olarak ortaya çıktığı ve davranışları yarattığı söylenebilir (Altınörs, Söz Edimleri 100-102). Kültürel olarak davranış yaratımını sağlamak ve

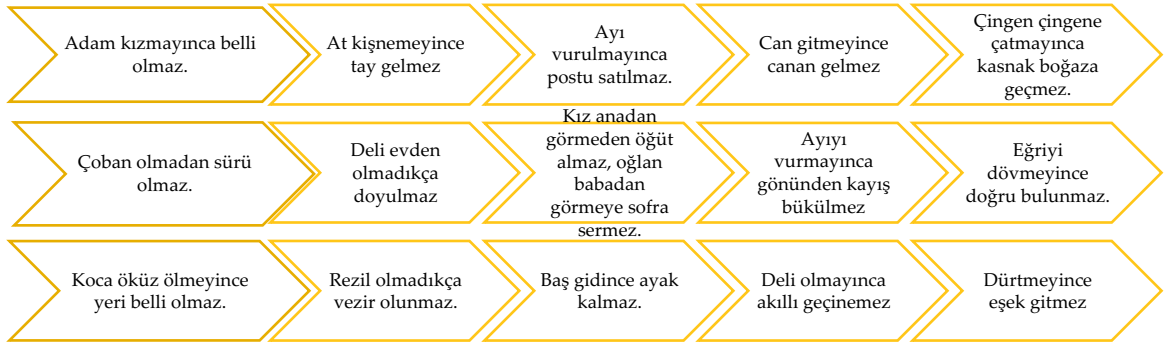
söylenenlerin edimsel olarak etkisöz aşamasına geçmesini amaçlayan söz kalıplarından biri atasözleridir.

Atasözleriyle İlgili Bulgular

- **Atasözleri yargıda bulunan, yönlendirici söz edimleridir:**

Davranış kalıplarını yaratmaya yönlendiren söz edimlerinden biri, atasözleridir. Esnek ve devingen anlamlandırma süreçlerine sahip olan insan, söz kalıplarının etkisiyle toplumsal gerçekliği de kontrol edebilir. Söz konusu bu işlev atasözlerinin söz edimi kuramı bağlamında etkisöz aşamasına geçebilmesi, kuruluş maksadıyla muhatabını istenen eyleme yönlendirme çabasından kaynaklanır. Başka bir deyişle “atasözleri söz edimi bağlamında birtakım etkileri muhatabına yapmakta muhatapta gerçekleşen etkiler/değişiklikler de toplum ve kimlik bağlamında başka değişikliklerin zincirleme olarak ortaya çıkmasına neden olmaktadır.” (Hirik 162).

Atasözlerinde yönlendirmenin yapılabilmesi içinde örtük olarak öğüt ve tavsiye yer alsa da aynı zamanda bir yargıya varma da söz konusudur. Yargı edimi de “bir şey söylemek suretiyle yerine getirilen (bildirmek, söz vermek, emir vermek, teşekkür etmek, aforoz etmek gibi) bir söz edimidir (Aysever 116). Atasözlerinin yargıda bulunan söz kalıpları olmasının amacı ifade edilenle dünyada var olanı ortaya koymak, dünyayı söze uydurmaktır.

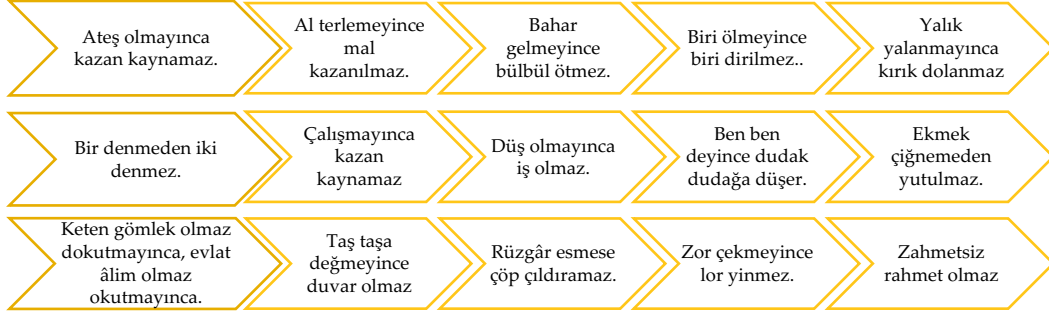

- **Atasözleri kesinleyici söz edimleridir:**

Atasözlerinin oluşturulma bağlamları düşünüldüğünde anlamsal açıdan kesinliğin yaratıldığını söylemek mümkündür. Nitekim atasözlerinin deneyimlere dayalı olması ve deneyimlerin sonunda söylenmiş olması kesinliği yaratan temel unsurdur. Kesinliğin sağlanmasıyla amaçlanan, etkisöz aşamasına geçilmesi, muhatapta ya da toplumda yaratılmak istenen tutumun mevcut kaynaklara en uygun yorum olduğu düşüncesini yaratmaktır (Aysever 137). Bu kesinlik, dünyada var olan bir gerçekliğin sözle vücut bulmuş hâli, aynı zamanda yargıda bulunabilmenin gerekliliğidir.

Çalışmadaki veri kaynağında yer alan atasözlerinin hem edimsel amaçları hem de yöntemleri aynıdır. Bu yöntem söz konusu atasözlerinde koşullu bir cümle dizilimi kullanmayla oluşturulmuştur. Öyle ki bu koşullu dizilim kesinliğin yaratılmasına katkı sağlamakta; ancak ve ancak o koşul yerine gelirse önermedeki edimin gerçekleştiği sezdirilmektedir. Başka bir ifadeyle “bir sözcenin biçiminden çıkarılan ancak o sözcenin

doğruluk koşullarını belirleyen anlam" ortaya konmaktadır (İmer ve diğer. 223). Edim gerçekleştiğinde de koşul yerine gelmiş, kesinlik yaratılmış olmaktadır.

- **Atasözleri dışavurucu söz edimleridir:**

Atasözlerinde dilin edimsel işlevlerinin örtük olarak kullanıldığı söylenebilir. Bu işlevlerden biri, duygu ve tutumu dışa vurmadır. Bu dışa vurum kimi zaman olumlu ya da olumsuz duygulara yöneliktir. Olumsuz duyguların yansıtıldığı, şartlı bir gerçekleşmeye bağlı olan bu atasözlerinde örtük olarak eleştiri de söz konusudur:

Olumsuz duyguların yanında atasözlerinde olumlu duyguların, inancın ve inanca bağlı olarak kutsallaştırılan kavramların yer aldığı görülmektedir. Söz konusu kavramların edimsel olarak dışa vurulmasıyla değerlerin bireylere, nihayetinde toplumlara hazırlayıcı koşul olarak sunulduğu söylenebilir.

Sonuç

Gerçeklik algısını oluşturan durumların ve yaşantıların sonucunda oluşan atasözleri, dil ve kültürün harmanlandığı bir göstergedir. Söz konusu göstergeler, dil kullanıcısı tarafından iletişim ortamlarında edimsel bilgi değişikliğine yol açmak amacıyla kullanılabilir; ifade edilen önerme daha odaksıl bir düzlemde sunulabilmektedir.

Atasözlerinin anlatım noktasındaki işlevinden hareketle bu kültürel kalıpların edimsöz olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim atasözünden yararlanan dil kullanıcısı, bu kullanımla söylemenin dışında başka eylemler de gerçekleştirmiş olacaktır. Çalışmanın veri kaynağını oluşturan gerçekleşmesi koşula bağlı olan atasözlerinin edimsöz olarak düşünüldüğünde kesinlik taşıdığı, yargıda bulunması sebebiyle yöneltici olduğu, bağlama göre olumlu ya da olumsuz dışa vurucu olabileceği görülmektedir. Aynı zamanda atasözleri var olan kültürel gerçekliği yansıttığından kullanılan edimsel işlevlerin edim gücü dünyadan söze doğrudur ve edimler örtük olarak sezdirilmektedir. Dolayısıyla atasözlerinin hem yargı

taşıması hem de kültürel gerçekliği yansıtması sebebiyle kurumsal bir olgu yarattığı, etki söze dönüşerek muhatabını davranış ve tutum noktasında harekete geçirme gibi bir edimsel amaç taşıdığından yönlendirici olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Aksan, Doğan. *Türkçenin Söz Varlığı*. Ankara: Engin Yayınevi, 1996.
- Altınörs, Atakan. *Dil Felsefesi Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları, 2000.
- Altınörs, Atakan. *Söz Edimleri (Seçilmiş Yazılar)*. İstanbul: Bilge Kültür-Sanat Yayınları, 2019.
- Austin, John Langshaw. *How To Do Things With Words*. Cambridge: Harvard University Press, 1975.
- Aysever, Reşat Levent. "Bir Söz Edimi Olarak Yargı Edimi" *Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(3), 2013, 11-146.
- Barthes, Roland. *Çağdaş Söylenler*. Çev. Tahsin Yücel. İstanbul: Metis Yayınları, 2011.
- Büyükkantarcıoğlu, Nalan. *Toplumsal Gerçeklik ve Dil*. Ankara: Multilingual Yayınları, 2006
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları, 1999.
- Coupland, Nikolas ve Jaworski, Adam. *The Discourse Reader*. Oxford: Routledge, 2006.
- Crystal, David. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Oxford: Blackwell, 1985.
- Duman, Seyyare. *Edimbilim – Kavramlar, Yöntemler, Alanlar-*. Ankara: Dorlion Yayınları, 2022.
- Eagleton, Terry. *Kültür Yorumları*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2011.
- Eagleton, Terry. *Postmodernizmin Yanılsamaları*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2011.
- Fairclough, Norman. "Critical Discourse Analysis and Critical Policy Studies". *Critical Policy Studies*. 7 (2), 2013. 177-197.
- Hirik, Erkan. "Söz Edimleri Kuramı Bağlamında Atasözleri-Deyimlerde Toplum/Topluluk Adları ve Duygu Değerler". *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 11 (24), 2018. 158-177.
- İmer, Kâmile ve diğer. *Dilbilim Sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. 2011.
- Koşaner, Özgür. "İşlevsel Dilbilgisi ve İşlevsel Söylem Dilbilgisi". Ed. Özge Can. *Dilbilim Kuramları içinde*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2018.
- Searle, John R. "Austin on locutionary and illocutionary acts". *Philosophical Review*, 77 (4), 1968. 405-424.
- Searle, John R. *Intentionality: An Essay in the Philosophy of Mind*. Cambridge: Cambridge University Press, 1991.
- Searle, John R. *Söz Edimleri*. Çev. Reşat Levent Aysever. Ankara: Ayraç Yayınevi, 2006.
- Searle, John R. *Söylemek ve Anlatmaya Çalışmak*. Çev. Reşat Levent Aysever. Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2011.
- Tuna, Serhat. "Söz edimleri kuramı bağlamında dil-etik ilişkisi". Doktora Tezi, Maltepe Üniversitesi, 2011.

Türk Dil Kurumu. *Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1969.

Van Dijk, Teun. "The Study of Discourse." Ed. Teun Van Dijk. *Discourse as Structure and Process içinde*. London: Sage Publications, 1997.

Yıldırım, Ömer. "Edim Söz Eylemi ve Söz Edim Kuramı Nedir?". 07.11.2019. İnternet. 09.10.2023. <https://www.felsefe.gen.tr/edim-soz-eylemi-ve-soz-eylem-kurami-nedir/>